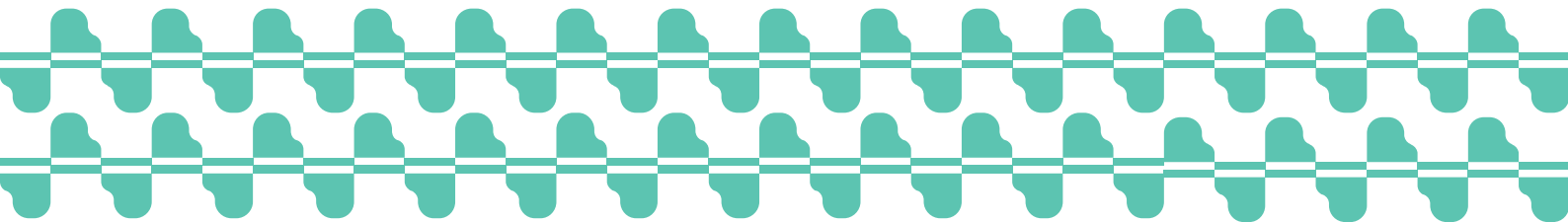

Toimintakertomus 2023

Opetus- ja kasvatuslautakunta 27.2.2024

SISÄLTÖ

<i>Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue</i>	3
<i>Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa</i>	3
<i>Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023-2026 ja niiden toteuma</i>	6
<i>Sitovat taloudelliset tavoitteet</i>	6
<i>Perustelut vuoden 2023 poikkeamille</i>	6
<i>Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2024-2026</i>	7
<i>Investoinnit</i>	8
<i>Yhteisöraportointi</i>	8
<i>Arvio tulevasta kehityksestä</i>	8
<i>Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut</i>	9
<i>Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2023</i>	10
<i>Kotikuntakorvaukset</i>	11
<i>Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa</i>	11
<i>Sitovat taloudelliset tavoitteet</i>	11
<i>Perustelut vuoden 2023 poikkeamille</i>	11
<i>Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2024-2026</i>	11
<i>Arvio tulevasta kehityksestä</i>	11

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Tilivelvollinen toimielin: Opetus- ja kasvatuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: Palvelualuejohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, opetusjohtaja

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Esikunta

Esikunta toimii matriisissa palvelun varhaiskasvatusta ja opetusta tavoitteena päiväkotien, perhepäivähoidon ja koulujen toiminnan tukeminen, verkostomaisen työskentelyn, yhteisen toimintakulttuurin ja -tapojen sekä johtamisen kehittäminen. Palvelualueella toimii neljä poikkihallinnollista strategista kehittämisyöryhmää: kasvun ja oppimisen tuen ryhmä, oppimisympäristöryhmä, tiedolla johtamisen ryhmä ja talousryhmät. Ryhmien tehtävänä on kehittää strategisesti tärkeitä toimintoja palvelualueella. Ryhmiin kuuluu myös rehtoreita ja päiväkodinjohtajia, jotta toiminnan tason osaaminen saadaan mahdollisimman laajasti käyttöön.

Johtamista kehitetään koko palvelualueella johdonmukaisesti yhteisöohjautuvuuden ja valmentavan johtajuuden mukaisesti. Kaksi kertaa vuodessa päiväkodinjohtajat, rehtorit ja opkan hallinto kokoontuvat johdon foorumiin, jossa pohdimme yhdessä ajankohtaisia johtamiseen liittyviä asioita.

Järvenpään kaupunkistrategian valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden ja lautakuntaan nähden sitovien toimenpiteiden toteuttaminen on ollut osa palvelualueen johtamista koko vuoden ja toimenpiteiden toteutumista on arvioitu sekä palvelualue-, avainalue- että yksikkötasolla. Palvelualue on osallistunut koko kaupungin hallintosäännön uudistamiseen.

Kasvanut palveluntarve ja tiukka taloustilanne säästövaatimuksineen ovat vaatineet tarkkaa suunnittelua ja jatkuvaa talouden ja toiminnan yhteen sovittamista. Lukuisat lakimuutokset, Ukrainan sota, kasvanut palveluntarve, hintojen nousu ja kasvanut tuen tarve ovat lisänneet palvelualueen toimintakuluja yli budjetoidun.

Vuonna 2023 kalustetiimi aloitti toimintansa. Tiimin toimintaan kuuluu kalusteiden korjaus ja kierrätys, pienet oppimisympäristöjä kehittävät korjaustoimenpiteet, väistöjen toteuttaminen, kalustojen siirrot ja muut järjestelytehtävät. Koulut ja päiväkodit ovat ottaneet palvelun innokkaasti vastaan ja tiimin toiminta on säästänyt käyttötalouteen kohdistuvia kuluja.

Varhaiskasvatuspalvelut

Lasten kokonaismäärä varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa pysyi vuonna 2023 suunnilleen samana kuin vuonna 2022. Alle 3-vuotiaiden lasten osuus jatkoi kuitenkin kasvuaan kunnallisessa ja erityisesti yksityisessä varhaiskasvatuksessa. 15.12.2023 kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 2297 lasta ja alle 3-vuotiaiden osuus oli 26%. Vuoden 2022 loppuun verrattuna alle 3-vuotiaiden osuus kasvoi 2 %. Alle 3-vuotiaiden lasten määrän kasvaessa on jouduttu miettimään sekä ennakoivaa lapsiryhmien muodostamista että tilojen käyttöä uudelleen, jotta varmistamme sekä laadukkaan pedagogiikan että resurssiviisaan toiminnan.

Yksityisessä palvelusetelillä tuotetussa varhaiskasvatuksessa lasten määrä kasvoi niin, että vuoden 2022 lopussa palvelussa oli 471 lasta ja vuoden 2023 lopussa palveluissa oli 489 lasta.

Kelpoisen varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden haasteet jatkuivat Järvenpäässä. Vuoden 2023 lopussa Järvenpään kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa työskenteli 115 varhaiskasvatuksen opettajaa ja sosionomia, joista 72 % oli kelpoisia. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajia työskenteli loppuvuodesta 2023 Järvenpäässä yhteensä 198, joista 82% oli kelpoisia. Osa kelpoisista lastenhoitajista työskenteli varhaiskasvatuksen opettajina, joka vaikuttaa lastenhoitajien kelpoisuusprosenttiin. Henkilöstön saatavuushaasteeseen vuonna 2023 vastattiin mm. ottamalla

käyttöön sosionomin tehtävänimike ja palkkaamalla ensimmäiset sosionomit, toteuttamalla palkkaohjelmaa, satsaamalla rekrymarkkinointiin erityisesti sosiaalisessa mediassa, mahdollistamalla työn ohessa opiskelu mm. polkuopintoina ja oppisopimuskoulutuksena sekä vahvistamalla osallistavaa johtamiskulttuuria yhteisöohjautuvuushankkeen myötä.

Perheille toteutettiin asiakastytyväisyyskysely marraskuussa. Toiminnan eri osa-alueita tarkastellen asiakastytyväisyyskyselyn tulokset olivat erinomaisia. Vastausten koko keskiarvo oli 4,3 (asteikolla 1–5). Yhteistyö huoltajien ja kasvattajien välillä koettiin hyvänä ka 4,2.(asteikolla 1–5)

Oinaskadun päiväkoti ja koulu valmistuivat vuodenvaihteessa 2022–2023 ja toiminta yksikössä alkoi tammikuussa 2023. Kyrölän päiväkoti siirtyi kesällä 2023 evakkoon entiseen Pesäpuun päiväkodin tiloihin ja toiminta pääsee siirtymään peruskorjattuun Kyrölän kiinteistöön toimintakauden 2024-2025 alusta. Vihtakadun päiväkodin suunnittelu on käynnistynyt vuoden 2023 aikana ja etenee suunnitellusti.

Vuonna 2022 käyttönotetun Daisy-asiakastietojärjestelmän myötä saamme varhaiskasvatuksessa ajantasaista seurantatietoa tunnusluvuista ja jatkossa myös trenditietoa eri vuosilta. Kaikkien päiväkotien koko vuoden käyttöasteen keskiarvo vuonna 2023 oli 84% joka oli 2 % korkeampi kuin vuonna 2022. Vuoden 2023 aikana on luotu yhteiset toimintamallit, joilla on varmistettu lakisääteinen henkilöstömitoitus päivittäin kaikissa päiväkodeissa ja varmistettu kaikille lapsille turvallinen ja hyvä varhaiskasvatuspäivä. Henkilöstön työhyvinvointikyselyn tulokset paranivat lähes kaikilla osa-alueilla ja ovat edelleen suurelta osin keskiarvoltaan lähellä neljää. (asteikko 1–5) Haasteina koettiin työajan riittävyys ja koko organisaation johtaminen. Hyväksi koettiin muun muassa työyhteisön luottamuksellinen ilmapiiri 4,2, ollaan selvillä tavoitteista 4,3 ja oman esihenkilön toiminta.

Yhteisöohjautuvuus-hanke jatkui vuoden 2023 aikana keskeisinä tavoitteina omaan työhön vaikuttamisen kasvattaminen sekä ketterämmän päätöksenteon ja joustavan työnjaon vahvistaminen. Yhteisöohjautuvuushankkeeseen on päiväkotien kehittämispäivien ja verkkokurssin kautta osallistunut koko varhaiskasvatuksen henkilöstö ja lisäksi päiväkodin johtajat ja varhaiskasvatuksen hallinto ovat kehittäneet vertaistoinnin malleja työn kehittämiseksi ja hyvinvoinnin kasvattamiseksi. Muita vuonna 2023 varhaiskasvatuksen kehittämishankkeita jatkuneita kehittämishankkeita olivat kasvun ja oppimisen tuen hanke, tasa-arvohanke sekä joustavan esi- ja alkuopetuksen hanke.

Opetuspalvelut

Sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa vuosi 2023 oli työntäyteinen, etenkin oppilasmäärän ja oppilaiden sekä opiskelijoiden tarvitseman tuen osalta. Lasten ja nuorten ahdistuneisuus, mielenterveyden haasteet, kouluakäymättömyys ja muu pahoinvointi, näkyi kaikessa lasten ja nuorten toiminnassa. Näihin haasteisiin pyrittiin etsimään ratkaisuja yhteistyöllä, toimintoja kehittämällä ja mm. osallistamalla erilaisiin hankkeisiin, kouluttautumalla tunnistamaan tuen tarpeita ja muotoja sekä vahvistamalla toimintamalleja, kuten poissaoloihin puuttumisen mallia. Myös ohjaamalla oppilaita harrastusten pariin, pyrittiin ennalta ehkäisemään syrjäytymistä ja yksin jäämistä. Suomen harrastamisen mallin myötä (Jäke harrastaa), järvenpääläisille lapsille ja nuorille oli tarjolla ilmaisia harrastusmahdollisuuksia enemmän kuin koskaan.

Syksyllä 2022 ukrainasta tulleet oppilaat jatkoivat keväällä 2023 maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa ja myös muualta saapui lisää maahanmuuttajia. Keväällä 2023 oli 7 valmistavan opetuksen ryhmää ja lisäksi osa oppilaista opiskeli inklusiivisessä valmistavassa opetuksessa. Lukuvuoden 2023 päättyessä perusopetuksessa oli 4460 oppilasta, mikä on yksi oppilas vähemmän kuin edellisvuoden päättyessä. Valmistavassa opetuksessa opiskeli 125 oppilasta, mikä on 95 oppilasta enemmän kuin keväällä 2022. Tämä kasvatti kokonaisoppilasmäärän keväällä 2023 oli 4585 oppilaaseen.

Syksyn 2023 tilastopäivänä oli perusopetuksessa 4587 oppilasta, edelliseen syksyyn (4444 opp.) verrattuna 143 oppilasta enemmän. Valmistavassa opetuksessa opiskeli 71 oppilasta. Kokonaismäärä syksyllä 2023 oli 4658 oppilasta.

Oppilasmäärien kasvamisen myötä kasvua oli mm. henkilöstö-, opetusväline-, -materiaali ja ateriakustannuksissa. Tuen tarpeen lisääntymisen vuoksi perustettiin kaksi uutta erityisopettajan määräaikaista tehtävää toinen Koivusaaren ja toinen Mankalan koululle.

Rakennushankkeista Järvenpään Yhteiskoulun 1. vaihe luovutettiin käyttäjille kevään 2023 aikana. Hankkeen toisen vaiheen suunnittelu käynnistettiin, mutta hankkeen jatkon eteneminen jäi vielä vuodelle 2024 päätettäväksi. Oinaskadun päiväkotia ja koulu otettiin käyttöön vuoden vaihteessa 2023, jolloin Haarajoella väistössä olleet oppilaat siirtyivät opiskelemaan Oinaskadulle ja tekivät tilaa vuodenvaihteen Haarajoen koululle muuttaneelle esiopetukselle.

Jo vuonna 2022 vahvistunut lasten ja nuorten vahva oireilu mm. aggressiivisen käyttäytymisen ja ilkeiden kautta lisäsivät koulujen henkilöstön työpaineita merkittävästi. Lisähenkilöstöä jouduttiin palkkaamaan myös vuonna 2023 akuutteihin tilanteisiin. Edelleenkin perheille ei ollut riittävästi oikea-aikaisia tukipalveluita. Koululääkäreille, perheneuvolaan, nuorisoasemalle ja erikoissairaanhoidon joutui jonottamaan kuukausia. Kouluilla, yhteistyössä nuorisotyön ja perhekeskus Joutsikin kanssa, rakennettiin lapsille ja perheille lisää tukitoimia, ilkeistä ja huonosta käytöksestä raportoitiin koteihin entistä herkemmin ja yhdessä jatkettiin panostamista puuttuvaan ja välittävään kulttuuriin mm. puheeksi ottava kunta hankkeen oppien avulla.

Lukiokoulutuksessa järjestettiin ylioppilaskirjoitukset jälleen kerran menestyksellisesti sekä keväällä että syksyllä. Keväällä lakin päähänsä painoi 227 ylioppilasta ja syksyllä 133 ylioppilasta, yhteensä ennätysmäärä 360 valmistunutta. Teknologiateollisuuden 100-vuotissäatiö jakaa vuosittain 1000 euron stipendejä pitkän matematiikan YO-kokeessa huippupisteet saavuttaneille opiskelijoille. Järvenpään lukioon näitä stipendejä myönnettiin keväällä ja syksyllä 2023 yhteensä 10 kappaletta (kolmanneksi eniten koko maassa).

4.12.2023 Järvenpään lukiolla järjestettiin perinteinen Vapauden viesti juhla ja veteraanijärjestöjen viesti siirtyi jälleen seuraaville ikäluokille. Juhlallisessa tilaisuudessa käyttivät puheenvuoroja mm. puolustusvoimien, kansanedustajien, veteraanien ja nuorten edustajat. Kantavana teemana kaikissa puheissa oli se, ettei kaveria jätetä missään tilanteessa.

Myös lukiokoulutuksessa oppimisen tukea järjestetään monin eri tavoin. Tuen antamista on edesauttanut Opetushallituksen myöntämä avustus, jota on käytettävissä lukuvuoden 2024-25 loppuun asti. Järvenpään lukio jatkoi edelleen yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa ja Erasmus erityisavustuksen turvin jatkettiin kansainvälistä yhteistyötä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023-2026 ja niiden toteuma

Palvelualue	Valtuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet 2023-26	Lautakuntaan nähden sitovat toimenpiteet 2023	Toti	Päämäärä
OPKA	Edistämme osallisuutta kaupungin toiminnassa.	Lisätään henkilöstön osaamista lasten osallisuudesta ja sen keinoina.	1	J1
	Kansallisen lapsistrategian tuloksia, hankkeita ja rahoitusmahdollisuuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan tukemaan kaupungin HYTE-työtä.	Seurataan ja hyödynnetään kansallisen lapsistrategian tarjoamia mahdollisuuksia.	1	J3
	Ketteriä palvelurakenteita ja prosesseja vahvistetaan oikea-aikaisen tuen mahdollistamiseksi.	Tuen prosessikuvaukset ja palvelupolkujen päivittäminen (ml. nivelvaiheiden tiedonsiirto prosessia kehitetään)	1	J3
	Lasten asemaa vahvistetaan kehittämällä lapsivaikutusten ennakoarviointia ja järjestämällä LAVA-koulutusta henkilöstölle ja luottamushenkilöille.	Nostetaan lapsivaikutusten arvioinnin merkitystä OPKAn päätöksenteossa.	1	P1
	Lasten varhaisista tukea edistetään kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytoimalla kelpoisia työntekijöitä.	Tuen tarpeiden tunnistaminen, tuen kohdentaminen sekä menetelmien osaaminen koko henkilöstön konsultoinnilla ja koulutuksella.	1	J3
	Painotetaan lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin sekä lastenoikeuksien teemoja osana Terve kunta -verkoston toimintaa.	Osallistumme tapahtuman järjestämiseen	1	J3
	Tilatehokkuus paranee.	1) Toiminnalliset suunnitteluohjeet 2) Täyttö- ja käyttöasteiden optimointi, seuranta ja vaikutusten arviointi	1	T1
	Varhaisen tuen osaamista ja ennaltaehkäiseviä palveluita vahvistetaan opetuksen ja kasvatuksen palveluissa. Tuen tarpeen alkuvaiheessa yleisellä tuella pystytään vastaamaan laajasti ja oikea-aikaisesti tuen tarpeisiin.	Vahvistetaan arjen osaamista yleisen tuen menetelmien käytöstä.	1	J3
	Yhteisöohjautuvuuden toimintamalleja kehitetään.	Vakassa luodaan kestävä rakenteet yhteisölliselle toiminnalle ja hyödynnettäväksi myöhemmin koko OPKAssa.	1	H1

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitova						
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue 1000 €	Alkuperäinen TA2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	TP2023	Poikkeama TP2023-MTA	Toteuma-% MTA 2023
Toimintatuotot	3 315	0	3 315	5 352	2 037	161,5 %
Valmistus omaan käyttöön	101	0	101	70	-31	68,9 %
Toimintakulut	-80 225	-2 333	-82 558	-85 926	-3 368	104,1 %
Toimintakate	-76 809	-2 333	-79 142	-80 504	-1 362	101,7 %

Perustelut vuoden 2023 poikkeamille

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen alkuperäisen talousarvion toimintakate oli 76,809 miljoonaa euroa. Palvelualueelle tehtiin vuoden 2023 aikana kolme lisätalousarviota palkkaratkaisun sekä kasvaneen palvelutarpeen vuoksi. Valtuuston 29.5.2023 §26 hyväksymällä talousarviomuutoksella kohdennettiin opetus- ja kasvatustalouteen 526 000 euron lisämääräraha varhaiskasvatustalouteen muutoksen vuoksi. Tämä lisämääräraha kohdennettiin siivous- ja puhtaanapito- sekä ravitsemuspalveluihin. Toinen talousarviomuutos hyväksyttiin 9.10.2023 §64 jolloin valtuuston päätöksellä palvelualueelle lisättiin määrärahoja 1,288 miljoonaa euroa. Tästä muutoksesta 812 000 euroa koski palkankorotusten siirtomäärärahaa, 41 000 euroa palvelusetelin indeksikorotusta, 165 000 euroa varhaiskasvatustalouteen osallistumisasteen kasvua sekä 270 000 euroa valmistavan opetuksen kevään ja syksyn lisäryhmiä. Kolmas talousarviomuutos hyväksyttiin valtuustossa 13.11.2023 §71 ja siinä palvelualueen määrärahoja kasvatettiin 75 000 euroa, kohdentuen perusopetuksen erityisopetukseen sekä valmistavaan opetukseen. Kaiken kaikkiaan vuoden 2023 kolmella talousarviomuutoksella opetus- ja kasvatustaloutta lisättiin 2,333 miljoonaa euroa.

Opetuksen ja kasvatustaloutta toimintatuottojen toteuma oli 5,352 miljoonaa euroa, joka oli 161,5 % talousarviossa esitetystä toimintatuotoista. Toimintakulujen toteuma oli puolestaan -85,926 miljoonaa euroa, joka oli 104,1 % talousarviossa esitetystä toimintakuluista. Palvelualueen toimintakatteen toteumaksi tuli -80,504 miljoonaa euroa, joten toimintakatteen toteuma oli 101,7 % suhteessa talousarvion toimintakatteeseen.

Toimintatuotoissa palvelualueen talousarvio toteutui ennakoitua paremmin. Positiivista toimintatuotoissa oli, että varhaiskasvatustaloutta muutos heikensi varhaiskasvatustaloutta

maksutuottoja ennakoitua vähemmän. Tulojen ylittyminen selittyi ennen kaikkea ennakoitua paremmalla myynti- ja maksutuottojen kertymällä sekä hanketuottojen arvioitua suuremmalla määrällä. Hanketuottojen osalta on kuitenkin syytä todeta, että ne eivät auta palvelualueen toimintakatteen toteumaa, koska hanketuloja vastaavasti syntyy myös menoja ja hankkeisiin sisältyy tyypillisesti 15-25% omavastuu/hanke. Omavastuuosuus jää kaupungin menoksi, eikä niihin ole osoitettu erillistä määrärahaa. Palvelualueen toimintatuottojen toteuma verrattuna vuoteen 2022 oli 12,6% pienempi, joka johtui ennen kaikkea myynti- ja hanketuottojen merkittävästä pienenemisestä.

Lisätalousarviosta huolimatta opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarvio ylittyi 1,362 miljoonaa euroa. Ylitykset syntyivät henkilöstökulujen ylittymisestä. Palvelualueen henkilöstökulut kasvoivat vuoteen 2022 verrattuna 5,9%, joka euromääräisesti tarkasteltuna tarkoittaa 2,9 miljoonan euron kasvua. Henkilöstökulujen toteumassa ovat mukana hankehenkilöstö, jonka kokonaiskustannukset olivat 1,882 miljoonaa euroa. Muiden toimintakulujen osalta palvelualueen talousarvio toteutui hieman ennakoitua paremmin.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen palvelutarve jatkoi kasvua myös vuonna 2023. Varhaiskasvatuspalveluissa palvelutarpeen kasvun vuoksi jouduttiin perustamaan kolme lisäryhmää vuoden aikana. Palvelutarvetta kasvattivat erityisesti alle 3-vuotiaiden osuuden kasvu varhaiskasvatuksen lapsista. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin kustannukset vuonna 2022 olivat -4,224 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 kustannukset nousivat -4,338 miljoonaa euroon. Prosentuaalisesti palvelusetelin kustannukset kasvoivat 2,7%.

Opetuspalveluissa palvelutarpeen kasvu kohdistui ennen kaikkea valmistavaan opetukseen. Normaalisti valmistavassa opetuksessa toimii kaksi ryhmää. Syksyllä 2022 perustettiin viisi valmistavan opetuksen lisäryhmää, jotka toimivat kevätlukukauden 2023. Valmistavan opetuksen valtionosuusrahoitus on tarkistettu vuodelle 2024 vuoden 2022 annetun opetuksen mukaisesti ja valmistava valtionosuuden kokonaisuus on noin miljoona euroa. Tämän lisäksi vielä syksyllä 2023 perustettiin kaksi lisäryhmää ja nämä ryhmät toimivat vuoden 2024 syksyyn asti. Toinen palvelutarvetta kasvattanut tekijä opetuspalveluissa olivat erityisopetuksen vaativuuden lisääntyminen. Erityisopetukseen perustettiin vuoden 2023 aikana kaksi lisäryhmää.

Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2024-2026

Nelivuotinen nettositovuus tarkoittaa, että yksittäisen vuoden talousarviomäärärahan ylittyminen tulee kattaa seuraavien vuosien määrärahasta ja vastaavasti yksittäisen vuoden talousarviomäärärahan alittuminen voidaan käyttää seuraavina vuosina. Määrärahojen käytön alittuessa kehyksestä vastaavan toimielimen tulee tehdä esitys menneen talousarviovuoden määrärahan siirrosta kyseisen vuoden tilinpäätöksen valmistuttua, viimeistään huhtikuun loppuun mennessä, jos se haluaa määrärahan käyttöönsä ohjelmakauden seuraaville vuosille. Vastaavasti tilanteessa, jossa vastuutoimielin havaitsee tilivuoden määrärahansa riittämättömäksi, sen tulee tehdä esitys siitä, kuinka ylitys katetaan pienentämällä tulevien vuosien määrärahoja. Esitys tehdään osavuosiraportin yhteydessä, viimeistään vuoden viimeiseen valtuuston kokoukseen.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarvio ylittyi 1,362 miljoonaa euroa vuonna 2023. Muuttuneeseen palvelutarpeeseen myönnettiin valtuuston päätöksillä lisämäärärahaa, mutta nämä eivät riittäneet kattamaan palvelualueen kasvaneita kustannuksia. Ylitys syntyi kasvaneista henkilöstökuluista. Henkilöstökuluja kasvatti merkittävästi lisääntynyt palvelutarve. Palvelualueen ylitystä esitetään katettavaksi vain osittain.

Opetus- ja kasvatustaloutakunta päätti marraskuun ylimääräisessä kokouksessaan 20.11.2023 §62 esittää, että palvelualueen ylitys katetaan suunnitelmakauden lopulla syksystä 2025 alkaen niin, että ylitys on kokonaisuudessaan katettu vuoden 2026 loppuun mennessä. Tarkempi esitys sopeutuksen ajoituksesta ja kohdentamisesta tuodaan lautakunnan käsittelyyn, kun lopulliset tilinpäätöseurot varmistuvat sekä palvelutarpeesta johtuneen ylityksen euromäärä on selvillä.

Investoinnit

Valtuustoon nähden sitova

Irtalmistoinvestoinnit 1000€	Alkuperäinen TA2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	TP2023	Poikkeama TP2023-MTA	Toteuma-% MTA 2023
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-465	-183	-648	-318	330	49,1 %
Toimintakate	-465	-183	-648	-318	330	49,1 %

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen irtalmistoinvestointeja toteutui 318 tuhatta euroa, joka on 49,1 % talousarviossa myönnettyistä investointimäärärahoista. Pääosa palvelualueen investoinneista kohdistui Harjulan koulun ja JYKin ensikertaiseen kalustamiseen. Lisäksi yleisvarauksesta tehtiin hankintoja koulujen teknisten töiden luokkien varustusten uusimiseen.

Yhteisöraportointi

Palvelualueella pyritään tekemään jatkuvaa kehitystyötä toisen asteen oppilaitosten Keudan, Spesian ja Step-koulutuksen kanssa etenkin oppivelvollisten oppilaiden osalta. Edellä mainittujen oppilaitosten edustajat osallistuivat vielä vuonna 2023 alkupuolella laajennettuun kuntatason opiskeluhuollon ohjausryhmään, sekä yhdessä nuorisopalveluiden kanssa Nuorten ohjaus – ja palveluverkoston kokousiin. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyen valmistelut aloitettiin jo syksyllä 2020 ja keväällä 2023 jo kolmas laajennetun oppivelvollisuuden ikäryhmä jatkoi opintojaan toisella asteella maksuttomasti. Oppivelvollisten, toisella asteella opiskelevien nuorten opinnoissa pysymistä ja oppimisen tukemista toivotaan jatkossa seurattavan ja toteutettavan erityisen tarkasti myös toisen asteen oppilaitosten osalta.

Edelleen ammattiopintojen harjoittelijoiden määrä toisen asteen oppilaitoksista on lisääntynyt sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.

Yhteistä työtä hyvinvointialueen kanssa on jatkettu kuluvan vuoden aikana mm. lastensuojelun, maahanmuuttajien tukemisen ja maakuntauudistuksen liittyen. Vuodenvaihteessa opiskeluhuollon psykologit ja kuraattorit siirtyivät hyvinvointialueelle. Opetus- ja kasvatustalouteen jäi johtava-asiantuntia yhteisöllisen opiskeluhuollon, sitouttavan koulu yhteistyön ja maakuntarajapinnan työskentelyn ylläpitämiseen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut tuotetaan Järvenpäässä erittäin edullisesti suhteessa lähikuntiin ja palvelualueelle osoitettu talousarviomääräraha kattaa peruspalvelujen tuottamisen. Lisäopeutusvaatimusten (esim. 2024 n. 1,3M€) löytäminen jo edullisista palveluista on haasteellista palvelutarpeen kasvaessa.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen palvelutarpeen kasvu lähivuosina kohdistuu pääasiassa varhaiskasvatustalouteen ja siellä alle 3-vuotiaiden määrän kasvuun. Myös opetuspalveluissa palvelutarpeen kasvu on todennäköistä ennen kaikkea valmistavan opetuksen tarpeen kasvusta johtuen. Yläkoululaisten määrä tulee myös kasvamaan lähivuosina lisäten kustannuksia. Sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa tuen tarpeen kasvu on myös merkittävää ja kustannuksia lisäävää.

Hankkeisiin harkiten osallistuminen ja niistä saatava hankerahoitus mahdollistaa kasvatuksen ja opetuksen kehittämisen lain edellyttämällä tavalla, esimerkiksi oppilaiden oikea-aikaisen tuen muotojen kehittämisen. Hankkeiden omavastuuosuudet katetaan omasta käyttötaloudesta. Näihin ei ole erikseen budjetoitu rahoitusta.

Ruotsin kielen opetusta lisätään 7. vuosiviikkotunnilla. Lisäksi 8.-9. luokille lisätään yksi vuosiviikkotunti seuraavalle kahdelle vuodelle. Luokkien 8.-9. lisäys tarkoittaa noin 25-28 vuosiviikkotuntia/vuosi kahden

seuraavan vuoden ajan. Palvelualueen talousarvioon muutos on huomioitu ainoastaan 7. luokan osalta. Vuosiluokkien 8.-9. osalta muutoksen kustannusvaikutus tulee laskea kevään 2024 aikana.

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	TP2022	TA 2023	Tot. 1-6/2023	Tot. 1-12/2023
VARHAISKASVATUSPALVELUT				
kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht.	2 342	2 555	2527	2285
esiopetuksessa olevat	530	530	536	485
Päiväkodit, lapsia				
päiväkodit lapsia yhteensä	2 298	2 500	2482	2253
kunnalliset	1 814	1 896	1993	1767
joista 20h/vvko	19	37	45	36
toimintakate euroa / lapsi	10 414	*	*	
yksityiset päiväkodit	484	604	489	486
joista 20 h/vvko	12	14	26	16
Perhepäivähoito, lapsia	44	55	45	32
kunnalliset	32	44	33	25
ostopalvelu	12	11	12	7
* Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.				
PERUSOPETUS JA LUKIO	TA2022	TAe 2023	Tot. 1-6/2023	Tot. 1-12/2023
7-12 vuotiaat, ikäluokan koko		3 153	3 235	3226
Ikäluokasta muissa kunnissa 5%	0	158	162	161
Ikäluokasta Järvenpäässä koulussa	0	2 995	3 073	3065
13-15 vuotiaat		1 677	1 637	1720
Ikäluokasta muissa kunnissa 5%	0	84	82	86
Ikäluokasta Järvenpäässä koulussa	0	1 593	1 555	1634
16-18 vuotiaat ikäluokan koko		1 497	1 663	1604
Järvenpään lukio opiskelijamäärä	1 124	1 135	1 078	1072

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2023

Konsulttipalveluilla tarkoitetaan asiantuntijapalvelua, joka ostetaan ulkopuoliselta konsultilta/ asiantuntijalta. Raportoitavana eurorajana käytetään 3 000 euroa.

Toimittaja	Selite	€, alv 0
Jointu Rethink Osk	Yhteisöohjautuvuus, varhaiskasvatuksen hankkeet	16 026
Jointu Rethink Osk	Yhteisöohjautuvuus, varhaiskasvatuksen hankkeet	7 886
Jointu Rethink Osk	Konsultointipalvelut, varhaiskasvatuksen hankkeet	7 640
Jointu Rethink Osk	Yhteisöohjautuvuus, varhaiskasvatuksen hankkeet	6 851
Jointu Rethink Osk	Yhteisöohjautuvuus, varhaiskasvatuksen hankkeet	6 508
Jointu Rethink Osk	Yhteisöohjautuvuus, varhaiskasvatuksen hankkeet	5 621
FCG Finnish Consulting Group Oy	Opkan kulurakenteen tarkastelu ja säästöpotentiaali	5 409
Avidly Oyj	Visuaalinen suunnittelu ja graafinen tuotanto, varhaiskasvatuksen hankkeet	4 080

Kotikuntakorvaukset

Tilivelvollinen toimielin: Opetus- ja kasvatuslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: Palvelualuejohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, opetusjohtaja

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kotikuntakorvausten sitovuustasolle on budjetoitu valtionosuusjärjestelmän kautta kulkevat kotikuntakorvaustulot ja -menot.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitova

Kotikuntakorvaukset 1000€	Alkuperäinen TA2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	TP2023	Poikkeama TP2023-MTA	Toteuma-% MTA 2023
Toimintatuotot	798	-5	793	793	0	100 %
Toimintakulut	-3 309	12	-3 297	-3 297	0	100 %
Toimintakate	-2 511	7	-2 504	-2 504	0	100 %

Perustelut vuoden 2023 poikkeamille

Kotikuntakorvaukset toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2024-2026

Sitovuustaso toteutui talousarvion mukaisesti.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kotikuntakorvausten toimintakateen arvioidaan kasvavan vuonna 2024 noin 2,6% 2,568 miljoonaan euroon.